

Vegna frumvarps til laga um greiðslur til íþróttafélaga vegna launakostnaðar

Fyrir Alþingi liggur frumvarp til laga um greiðslur til íþróttafélaga vegna launakostnaðar á tímum kórónuveirufaraldurs. Frumvarpið er lagt fram af félags- og barnamálaráðherra.

Frumvarp þetta er lagt fram á grundvelli yfirlýsingar félags- og barnamálaráðherra og menntamálaráðherra þann 31. október 2020. Umræða um málið hafði farið fram daginn áður í ríkisstjórn, sem samkvæmt yfirlýsingu ráðherranna, hafði samþykkt meginefnið sem yfirlýsingin gekk út á.

Í 2. gr. frumvarpsins er gerð grein fyrir hvað launamaður er í skilningi frumvarpsins, þ.e. launamaður er skilgreindur samkvæmt 1. tölul. 4. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda nr. 45/1987. Hér vantar algerlega að tekið sé tillit til þeirra sem eru með verktakagreiðslur en ber að reikna sér endurgjald sbr. 6. gr. sömu laga. Þessi aðilar eru með tekjur við íþróttafélögin, geta verið íþróttamenn, þjálfarar eða aðrir „starfsmenn“ til að keðjan virki alla leið. Þessir aðilar eru með samninga við íþróttafélögin, sem þannig eru skuldbundin við verktakann og samkvæmt frumvarpinu hefur enga möguleika að standa við þær skuldbindingar vegna þeirra takmarkana sem fyrir liggja í frumvarpi þessu.

Varðandi umfjöllun í greinagerð með frumvarpinu um fyrirmyndarfélag innan íþróttahreyfingarinnar, skal bent á að þessi yfirlýsing kemur þvert á yfirlýsingar ráðherra um stuðning við verktaka. Hér væri nær að hafa einhverja aðlögun að því þannig að t.d fyrir 31. janúar 2021 falli niður tilgreindar greiðslur til verktaka sem þá gefur félögunum tíma til að umbreyta samningum sínum, sem eru í fullu gildi, en eru í uppnámi vegna þessa frumvarps. Þessi umfjöllun fer þvert á þær væntingar sem ráðherrar gáfu með yfirlýsingu sinni 31. október sl.

Innan knattspyrnuhreyfingarinnar eru þeir aðilar sem geta ekki nýtt sér þau úrræði sem hér er boðað, nálæga 70% þeirra „starfsmanna“ sem koma að íþróttaiðkun, þjálfun eða önnur störf. Það er ekki í samræmi við yfirlýsingar ráðherra. Starfsmenn íþróttafélaga er gjarnan í hlutastörfum og gjarnan tímabundin staða.

Yfirlýsing ráðherranna gekk út á „að ráðist verði í aðgerðir til að koma til móts við íþrótt- og æskulýðsfélögum landsins vegna þeirrar röskunar sem Covid-19 faraldurinn hefur haft á starf þeirra.“ Þá er vikið að einstöku þáttum um styrkveitinguna en í yfirlýsingunni segir: „Í aðgerðum stjórnvalda verður stefnt á að útvíkka úrræði Vinnuálastofnunar þannig að tryggt verði að í þeim tilvikum sem íþróttafélagi eða samstarfsaðilum ÍSí er gert að láta af starfsemi sinni vegna sóttvarna geti félagið sótt um styrki vegna launagreiðslna til starfsmanna sem ekki geta sinnt starfi sínu á því tímabili sem sóttvarnaaðgerðir standa yfir enda hafi önnur úrræði stjórnvalda ekki gagnast í þessum tilgangi. Einnig verði þessum aðilum gert kleift að sækja um styrki vegna verktakakostnaðar af sömu ástæðum. [...] Þá verður íþrótt- og æskulýðsfélögum, ásamt sambandsaðilum ÍSí, gert kleift að sækja um sérstaka styrki vegna tekjufalls á tímabilinu 1. júní sl. til 1. október sl. Einnig verður þessum aðilum gert kleift að sækja um styrki vegna verktakakostnaðar frá 1. október sl. og þar til starfsemi hreyfingarinnar kemst í eðlilegt horf.“

Í yfirlýsingu ráðherranna kemur tvisvar sinnum fram, að gert verði ráð fyrir því að ekki einungis launamenn fá styrki heldur er beinlínis vísað til þess að verktakar muni sitja við sama borð. Það vekur því undrun að ekki sé neitt að finna um verktaka í frumvarpinu sem lagt er fyrir þingið. Er inntak þessara yfirlýsingar endurtekið í 2. kafla greinargerðarinnar með frumvarpinu.

Í yfirlýsingu ráðherranna er vísað til mikilvægis þátttöku barna í og unglunga í íþróttastarfi. Til að þessi eftirspurn sé til staðar innan íþróttahreyfingarinnar þurfa að vera til staðar afreksfólk sem er fyrirmynd unga fólksins. Án fyrirmynda verður lítil þróun. Sú staða að verktakar fái greiðslur frá íþróttafélögum er engin nýlunda. Umræða hefur verið innan hreyfingarinnar að í mörgum tilvikum væri það heppilegra að vera með launamenn en ekki verktaka. Hér skiptir og máli að þrátt fyrir að æskilegt sé að hafa eina leið, þá þarf það ekki að útiloka aðra leið. Er mikilvægt að þeir sem eru verktakar, geti í einhverjum tilvikum verið að hafa tekjur frá fleiri en einum aðila, rekið sig sem verktaka og skilað reiknuðu endurgjaldi líkt og tíðkast. Í öðrum tilvikum er þetta einfaldara, þar sem aðili getur breytt greiðslum sínum úr verktakagreiðslum í launamann. Hér kann að koma til ákveðin kostnaðarauki til að tryggja aðilanum sambærilega framfærslu, en vegna verktöku, getur aðili haft mögulegan frádrátt, sem fellur út sem launamaður. Þetta verður þó að hugsa í því samhengi að framkvæmdin er vel gerleg, en það er erfitt að horfa upp á það sem vísað er til í að verði megin inntak frumvarpsins er kastað fyrir róða og í engu sinnt.

Þá er sérstakt að hlunnindi sem íþróttafélag greiðir til sinna starfsmanna, svo sem bifreiðastyrkur og annað sem sannanlega er hluti launa skuli ekki vera bætt, en fram til þessa hafa greiðslur af þessum toga verið fært sem laun og greiða aðilar skatt af þeim launum. Fyrir því margir staðfestir úrskurðir Skattsins í þeim efnun.

Telja verður nauðsynlegt til að þetta frumvarp nýtist sem varnaraðgerð fyrir íþróttafélögin að skilgreint verði í 2. gr. frumvarpsins að með launamanni verði jafnframt vísað til verktaka, sem þiggja greiðslur frá íþróttafélagi með reglubundnum hætti.

Breyting ákvæðisins 2. gr. gæti verið:

Launamaður: Almennar launagreiðslur og greiðslur til sjálfstætt starfandi starfsmanna sem fá greitt samkvæmt útgefnum reikningi.

Að lokum vill KSÍ virðingarfyllst hvetja löggjafann til þess að finna leiðir til þess að styðja við íþróttahreyfinguna með því að taka tillit til þess rekstrarforms sem að er ríkjandi innan hennar með verktakagreiðslum. Starfsmenn íþróttafélaga eru oftast en ekki í hlutastarfi og það hefur talist vera til hagræðingar að vera með þá starfsmenn, bæði þjálfara og leikmenn á verktakasamningum.

Við vonum innilega að unnt verði að koma til móts við knattspyrnu- og íþróttahreyfinguna hvað þetta varðar.

Reykjavík 3.12.2020

Virðingarfyllst f.h. KSÍ

Guðni Bergsson
Formaður KSÍ